

تبت و مدرنیزاسیون سوسیالیستی

15 ژوئن 2014

علی فرح بخش

تبت که روزگاری، از شگفت‌انگیزترین سرزمین‌های جهان محسوب شده و سرشار از باورها و سنت‌های منحصر به فرد بود، امروزه دیگر شگفتی‌های خود را تا حد زیادی از دست داده است. لهاسا، مرکز مذهبی و سیاسی تبت، مثل بسیاری از مناطق چین، در حال تبدیل شدن به شهری مدرن است. دیگر مناطق بام جهان نیز، دستخوش تغییرات اساسی هستند. اما فرآیند مدرن شدن در تبت، با بسیاری از نقاط جهان، تفاوت دارد چرا که این روند، با چیزی همراه بوده و هست که دالایی لاماى چهاردهم، آنرا «نسل‌کشی فرهنگی» می‌داند.

در سال‌های اخیر، آنچه باعث زوال هر چه بیشتر تبت شده است، چیزی نیست مگر سیاست‌های حزب کمونیست چین در حیطه‌ی مدرنیزاسیون، آن‌هم مدرن شدن به سبک و سیاق سوسیالیستی چینی‌اش، و البته با توسل به اسلحه. برنامه‌های مدرن‌سازی تبت، مستقیماً از سوی حزب کمونیست چین رهبری می‌شود؛ دولتی که در فهرست ناقضان حقوق بشر، حضوری فعال دارد.

سوسیالیسم و تبت

عقاید سوسیالیستی، در اواخر قرن نوزدهم وارد چین شد و در سال 1907، کمونیسم آنارشیستی، شکل غالب عقاید سوسیالیستی در چین بود. با این وجود، در سال 1921 بود که حزب کمونیست، رسماً در چین تأسیس شد و تا به قدرت رسیدن این حزب در سال 1949 و تأسیس جمهوری خلق چین، این کشور فراز و نشیب‌ها و درگیری‌های داخلی بسیاری را از سر گذراند.

به قدرت رسیدن مائو در راس حزب کمونیست، آغاز شدت گرفتن درگیری‌های مابین تبت و چین بود. دولت کمونیست، تبت را جزیی از خاک مادری چین اعلام کرد و به نفوذ در این سرزمین پرداخت. شروع این نفوذ، با شعارها و تبلیغات زیبایی همراه بود که به مرور زمان، رنگ و لعاب خود را از دست داد. رسانه‌های چین، تصاویر سربازان ارتش کمونیست را در حال کاشتن بذر درخت‌ها در مسیر حرکت‌شان به سوی مرکز تبت، به نمایش گذاشتند. در گزارش رسانه‌های دولتی چین، سربازهای ارتش سرخ، در کشت محصول، به کمک روستایی‌های تبتی می‌رفتند. در بدو ورودشان به روستاها و شهرها، مردم با رقص و آواز به

استقبال آن‌ها می‌آمدند و این دست تبلیغات، چنان تاثیرگذار بود که دلایلی‌لاما در یکی از مصاحبه‌های خود در سال‌های اخیر، گفت که خود او نیز چنان جذب کمونیسم شد که به طنز، لقب بودایی کمونیست به خود داده بود.

با وجود تبلیغات بسیار گسترده‌ی دولت کمونیست چین در رسانه‌های ملی، به‌مرور زمان، سبک و سیاق برخوردها تغییر کرد. دیرهای بودایی تخریب و راهب‌ها و مخالفان، کشته، بازداشت و به اردوگاه‌های کار اجباری تبعید شدند. حمله‌های نظامی ارتش چین، شکل منسجم‌تری به خود گرفت و این روند تا دهم مارس 1959 که لاهاسا رسماً درهم شکست، ادامه یافت. تبتی‌ها می‌گویند که دولت چین، بیش از یک میلیون تبتی را قتل‌عام کرده‌است، چیزی که چینی‌ها قویاً آن را رد می‌کنند.

مدرن‌سازی

پس از سقوط لاهاسا و تبعید دلایلی‌لاما به هند، دولت کمونیست، برنامه‌های بلند مدت خود مبنی بر یکسان‌سازی تبت با خاک مادری چین را به مرحله‌ی عمل درآورد. پاکسازی تبت از مخالفان و سیطره بر تمامی ابعاد زندگی مردم این سرزمین، در پس شعار برابری و مدرن‌سازی، آغاز شد.

نقطه‌ی عطف مدرنیزاسیون سوسیالیستی چین در تبت، پروژه‌ی راه‌آهن چینگ‌های - تبت بود. این طرح که یکی از بزرگ‌ترین پروژه‌های ترابری چین محسوب می‌شود، در سال 2001 آغاز شد و هرچند بسیاری آن‌را غیرممکن می‌دانستند، به سرانجام موفقیت‌آمیزی دست یافت که هدف آن، ارتقا سطح فرهنگی تبت، بهره‌برداری از معادن و باز شدن درهای تبت به‌روی جهان مدرن، اعلام شد.

دلایلی‌لاما، پس از افتتاح این راه‌آهن، طی بیانیه‌ای در چهل‌وهشتمین یادواره‌ی قیام صلح‌آمیز مردم تبت، رسماً اعلام داشت که این پروژه، با وجود مزایایی که برای توسعه دارد، خطرات فرهنگی و طبیعی بسیاری را رقم خواهد زد.

دولت کمونیست چین، ارتقا سطح فرهنگی تبت را در سرلوحه‌ی برنامه‌های مدرن‌سازی این سرزمین قرار داد، اما آنچه در گذر زمان نمود یافت، سیل دلالان و بازرگانان چینی به تبت بود که موجب رانش بومیان تبتی به روستاهای مجاور و وخیم‌تر شدن وضع معیشتی و زندگی‌شان شد.

مدرن‌سازی سوسیالیستی در تبت، با سلطه‌ی دائمی نظامیان چینی همراه شد. این مدرن‌سازی، بعضی دستاوردهای قابل توجه نیز داشت، هر چند منافع آن، عموماً به نفع دولتمردان حزب کمونیست چین بوده و هست.

رفقای میلیاردر

نظام حاکم بر کشور وسیع و پرجمعیتی که بنیان سیاسی‌اش بر مبنای سوسیالیسم بنا شده، امروزه دیگر با سرمایه‌داران سر ناسازگاری ندارد. این امر تا به آنجا مشهود است که تعداد ثروتمندان حزب کمونیست چین که به طعنه آن‌ها را «رفقای میلیاردر» می‌نامند، رو به فزونی‌ست.

به گزارش هورون ریپورترس، وبسایتی که آمار ثروتمندان چین را منتشر می‌کند، در سال 2012، ۱۶۰ تن از ۱۰۲۴ نفری که به‌عنوان «ثروتمندترین چینی‌ها» شهره هستند، در مهم‌ترین ارگان‌های حزب کمونیست به پست‌های کلیدی دست یافته‌اند. این وبسایت همچنین اعلام کرده‌است که ۷۵ تن از ۳ هزار عضو مجلس ملی نمایندگان خلق چین از ثروتمندترین شهروندان این کشور هستند. متوسط ثروت هر کدام از این ۷۵ نفر، یک میلیارد دلار تخمین زده می‌شود. در این صورت، مجلس خلقی چین نسبت به تمامی مجالس دنیا بیش‌ترین تعداد میلیاردر را در خود جا داده‌است. (DW.DE)

تصویر تبت مدرن

ارتقا سطح فرهنگی و مدرن‌سازی تبت، این سرزمین را به‌جایی رسانده که یافتن بومی‌هایی با سنت‌های فرهنگی در آن، کار دشواری شده‌است. مدرنیزاسیون سوسیالیستی دولت چین، لهاسا و بسیاری از مناطق تبت را به بازار مکاره‌ی سرمایه‌داران چینی بدل کرده که بومی‌های تبتی را به زانو درآورده‌اند. از سوی دیگر، فشارهای دولتی بر جامعه‌ی راهبان بودایی تبت، اعتراضات گسترده‌ای را دربرداشته که خودسوزی عده‌ای از راهبان بودایی در تبت، از نشانه‌های عمق فشارها بر این بخش از جامعه است.

لهاسا، که زمانی یکی از بزرگ‌ترین مراکز بودایی جهان با آداب و رسوم منحصربه‌فرد محسوب می‌شد، با تسلط نیروهای نظامی حزب کمونیست چین، در حال تبدیل شدن به شهری‌ست با فست‌فودهای متنوع و تبلیغاتی که در آن، لاماهای اعظم بودایی، با سرخوشی بسیار در حال نوشیدن کوکاکولا هستند.

تقویت صنعت توریسم در تبت که یکی از اهداف جانبی دولت کمونیست چین برای درآمدزایی بود، جای خود را به سرمایه‌داران چینی‌تبار مهاجر به تبت داد، زیرا اطلاع‌رسانی بعضی از گردشگران پیرامون وضعیت رو به زوال تبت، می‌توانست انعکاس مخربی در رسانه‌های جهانی بر علیه دولت چین داشته باشد.

اصلاحات حزبی در چرخه‌ی تکرار

اعضای حزب کمونیست چین، پس از هر تغییر و جایگزینی - که پشت درهای بسته انجام می‌شود و خلق، هیچ دخالتی در آن ندارند - به‌شکلی کلیشه‌ای اعلام می‌کنند که در حزب باید اصلاحاتی انجام شود. تمام اعضای تازه به‌قدرت رسیده در حزب کمونیست، در اولین بیانیه‌های خود، دم از اصلاحات می‌زنند. این اصلاحات، سال‌هاست که در بدنه‌ی حزب کمونیست چین در حال انجام است و به‌نظر

می‌رسد که تنها ثمره‌ی آن، رشد بسیار زیاد شکاف میان ثروتمندان و فقیران در چین بوده که اعتراضات پراکنده و نارضایتی شهروندان بسیاری را موجب شده‌است.

تبت آزاد

دولت چین، سال‌هاست که به عناوین مختلف، به نقض حقوق بشر محکوم می‌شود. اما این محکومیت، در پس قدرت اقتصادی و نظامی این دولت قدرتمند، رنگ می‌بازد. با این وجود، بسیاری از مردم تبت و هواداران غیرتبتی‌تبار آنها، همچنان بر ایده‌ی «تبت آزاد» تاکید دارند و فعالیت می‌کنند؛ تبتی آزاد، رها از تسلط حکومت نظامی و برنامه‌های مدرنیزاسیون سوسیالیستی رفقای میلیاردی حزب کمونیست چین.
